

Nr 46.

Ankom till riksdagens kansli den 4 april 1930 kl. 10 f. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående förbud mot utläggande av annat förgiftat lockbete än fosformos.

(2:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion, nr 279, av herr *Hollertz* har hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om sådan ändring av gällande jaktstadga § 13, varigenom utläggande av förgiftat lockbete, undantagandes fosformos, förbjödes.

Beträffande de skäl, som åberopats såsom stöd för denna framställning, får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen ha i vederbörlig ordning inhämtats yttranden från domänstyrelsen samt från vetenskapsakademien, som åberopat ett av dess naturskyddskommitté i ämnet avgivet utlåtande. Yttrandena finnas såsom *bilaga* fogade vid detta utlåtande.

Motionären avser, att utläggande av giftigt lockbete skulle helt förbjudas med undantag för fosformos. Såsom framgår av motiveringen riktar sig motionären närmast mot användandet av stryknin.

På sätt domänstyrelsen erinrat har genom kungörelsen den 26 april 1929 (nr 82) giftstadgans 26 § erhållit en ändrad lydelse, som avsevärt inskränker strykningiftets användning. I denna paragraf stadgas nämligen, att tillstånd till användande av strykningift för ifrågavarande ändamål må meddelas endast till förekommande av skadegörelse, som finnes icke lämpligen kunna annorledes avvärjas. Enligt vad domänstyrelsen upplyser skulle det numera ytterst sällan förekomma, att länsstyrelse meddelar tillstånd till användande av stryknin.

Utskottet.

Motionären synes icke ha beaktat den förändring i förevarande förhållanden, som ägt rum genom berörda författningsändring. Vid sådant förhållande och då, såsom domänstyrelsen framhåller, motionen icke i övrigt synes innehålla skäl, som skulle kunna motivera en hänvändelse till Kungl. Maj:t med begäran om ytterligare skärpning av ifrågavarande bestämmelser, får utskottet hemställa,

att motionen II:279 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 3 april 1930.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 41.

Bilaga.

Till riksdagens jordbruksutskott.

Genom beslut den 7 sistlidna februari har Kungl. Maj:t anbefallt, bland andra, domänstyrelsen att till jordbruksutskottet före den 10 mars avgiva yttrande över en inom riksdagen väckt, till utskottet hänvisad motion II:279 angående förbud mot utläggande av annat förgiftat lockbete än fosformos, och får styrelsen till åttlydnad härav anför följande.

Stadganden, avsedda att reglera och begränsa användandet av gift till förgörande av djur, äro lämnade dels i 13 § av stadgan om jakt och fridlysning av vissa djurslag den 25 november 1927 dels i 26 § av giftstadgan den 7 december 1906, såsom denna paragraf lyder enligt kungl. kungörelsen den 26 april 1929 (nr 82).

Innan sistnämnda kungörelse utfärdades, erhöi giftstadgans 26 § ändrad lydelse genom kungl. kungörelsen den 10 december 1920 (nr 817), varigenom stadgades avsevärd begränsning i avseende på rätten att till dödande av djur nyttja gift, särskilt strykninggift.

I skrivelse till Kungl. Maj:t år 1926 hemställde emellertid Värmlands allmänna djurskyddsförening på anförda skäl, särskilt ur djurskyddsvänlig synpunkt, att Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder i syfte att användandet av gift för dödande av djur måtte helt och hållet eller, därest så ej ansåges kunna ske, i störst möjliga utsträckning förbjudas. Sedan domänstyrelsen anbefallts utlåta sig över berörda framställning, avgav styrelsen underdånigt utlåtande i ärendet den 7 maj 1927 efter det styrelsen dessförinnan inhämtat yttranden från samtliga länsstyrelser och överjägmästare samt från ett flertal hushållningssällskaps förvaltningsutskott och jaktvårdsföreningar.

Styrelsen framhöi däri, bland annat, att en begränsning i användandet av gift, särskilt strykninggift, till djurs dödande vore önskvärd såväl ur djurskyddssynpunkt som ock med hänsyn till förefintlig fara för

även andra djurarter än dem, som avsetts. Styrelsen föreslog därför, att 26 § av kungl. kungörelsen den 10 december 1920 (nr 817) angående ändrad lydelse av vissa paragrafer i giftstadgan den 7 december 1906 måtte kompletteras med föreskrift därom, att det vid den i nämnda stadganden omnämnda prövning av förekommande omständigheter skulle iakttagas, att tillstånd, varom vore fråga, finge meddelas endast för så vitt användandet av gift erfordrades till försvar mot sådan skadegörelse för jordbruksnäringen, renskötseln eller viltbeståndet, som icke skäligen kunde avvärjas genom annat lovligt jakt- eller fångstsätt. Förgiftade lockbeten skulle alltså icke få utläggas i avsikt att därmed döda djur enbart i förvärvssyfte. Avskrift av styrelsens berörda underdåniga utlåtande med utredning i frågan biläggas.

I huvudsaklig överensstämmelse med vad styrelsen sålunda hemställt utfärdades förberörda kungl. kungörelse den 26 april 1929 (nr 82) om ändrad lydelse av 26 § i giftstadgan den 7 december 1906 (nr 114), varigenom förordnas, att tillstånd till användande av strykninggift för ifrågavarande ändamål må meddelas endast till förekommande av skadegörelse, som finnes icke lämpligen kunna annorledes avvärjas.

Enligt vad styrelsen erfarit torde numera ytterst sällan förekomma, att länsstyrelse meddelar tillstånd till användande av strykninggift till dödande av djur.

Då av föreliggande motion synes framgå, att motionären icke ägt kännedom om stadgandet i ovanberörda kungl. kungörelse den 26 april 1929, samt då motionen för övrigt icke innehåller några sakliga skäl till ändring av nu gällande bestämmelser, får styrelsen för sin del hemställa, att jordbruksutskottet må finna motionen ej böra föranleda till någon riksdagens vidare åtgärd.

Stockholm den 6 mars 1930.

G. KUYLENSTJERNA.

Sixten Bellander.

Till kungl. vetenskapsakademien.

Sedan till naturskyddskommittén för yttrandes avgivande överlämnats en skrivelse från kungl. jordbruksdepartementet med remiss av motionen nr 279 i riksdagens andra kammare »angående förbud mot utläggande av annat förgiftat lockbete än fosformos», får kommittén härmed vördsamt anföra följande.

Ehuru det ej uttryckligen utsäges i motionen, torde den huvudsakligen rikta sig mot användandet av stryknin för dödandet av djur. Det framhålls även i motionen fullt riktigt, att utläggandet av gift medför stor risk ej blott för rovdjuren, som giftutläggaren önskar åtkomma, utan tillika för många andra varelser. Till följd därav, att flera olika slags

fåglar såsom mesar, nyttiga rovfåglar m. fl. lockas att äta av det förgiftade betet eller åteln, dödas ofta åtskilliga dylika. Dessutom händer det ej sällan, att förgiftade beten av kråkfåglar, t. ex. korpar, och ej sällan även av råvar bortbäras och gömmas, så att de sedan ej kunna av fångstmannen återfinnas. I sådana förkomna eller på grund av tyvärr ej ovanligt slarv i markerna kvarlämnade giftbeten förlorar dock strykninet ej sin dödande förmåga, utan, om betena sedan påföljande sommar råka att förtäras av betande husdjur, bliva dessa därigenom förgiftade och kunna dö, eller åtminstone utsättas för plågor. Hundar råka ej sällan ut för dylika undangömda betens lömska giftverkan och många dyrbara jakthundar ha på sådant sätt gått förlorade. Då en fågel eller ett däggdjur ätit en viss dos av stryknin och förgiftats, blir det självt giftbärare och kan förmedla giftet till ytterligare andra djur, som äta av den döda kroppen, så att fullständiga förgiftningskedjor uppstå. Allra mest olycksbringande är det, då, såsom stundom händer i lappmarkerna, ett helt kadaver av en ren förgiftas i hopp om, att någon varg skall komma och äta därav, vilket dock mycket sällan händer, ty vargen plägar vara alltför försiktig. Den stora mängd gift, som använts i sådana fall, fortfar att vara orsak till olyckshändelser under en lång tid med både primär- och sekundärfall. Strykninet torde även varit en av de kraftigaste medverkande orsakerna till, att den värdefulla fjällräven så gott som utrotats. Det torde också böra erinras därom, att kungl. akademien i samband med framställning om åtgärder till fjällrävens skyddande uttalat sig för förbud mot användandet av stryknin. Detta synnerligen farliga och lömska gift borde aldrig få användas, och det torde också finnas en mycket allmänt utbredd opinion mot detsamma. Svenska jägareförbundet, djurskydds- och jaktvårdsföreningar ha vid upprepade tillfällen uttalat sig mot strykninet eller åtminstone anhållit, att det endast i undantagsfall och under betryggande kontroll skulle få utlämnas och nyttjas.

Med stöd av vad kommittén sålunda haft äran anföra få vi vördsamt hemställa, att kungl. akademien ville uttala sig instämmande i motionens syfte, att det måtte vara förbjudet att utlägga förgiftat lockbete utom sådant i vilket fosfor användes, dock med sådan begränsning att eventuellt gift mot råttor och sorkar må kunna under betryggande omständigheter få nyttjas.

Stockholm den 21 februari 1930.

För kungl. vetenskapsakademiens naturskyddskommitté:

EINAR LÖNNBERG.
